

Obsah

Předmluva	17
Základy účetnictví	19
1.1 Účetní principy	19
1.1.1 Předmět a uživatelé účetnictví	19
1.1.1.1 Předmět účetnictví	19
1.1.1.2 Druhy účetnictví	19
Finanční účetnictví	19
Manažerské účetnictví	20
1.1.1.3 Účetní soustavy	20
Jednoduché účetnictví	20
Kamerální účetnictví	20
Podvojně účetnictví	20
1.1.1.4 Uživatelé účetnictví a jejich požadavky	20
1.1.2 Účetní zásady	22
1.1.2.1 Základní předpoklady	22
Aktuální báze	22
Neomezené trvání účetní jednotky (Going concern)	22
1.1.2.2 Ostatní účetní zásady	23
Zásada účetní jednotky	23
Zásada měření (oceňování) v peněžních jednotkách	23
Zásada oceňování v historických cenách	23
Zásada stálé kupní síly peněžní jednotky	23
Realizační princip	23
Zásada opatrnosti	23
Zásada konzistence	24
Zásada objektivity účetních informací (zásada nestrannosti)	24
Zásada měření výsledku hospodaření v pravidelných intervalech	24
Zásada přednosti obsahu před formou	24
Kritérium cena versus užitek	24
1.1.2.3 Kvalitativní požadavky	24
Srozumitelnost	25
Relevance (Významnost pro rozhodování uživatelů)	25
Spolehlivost	25
Srovnatelnost	25
Dokladovost	25
1.1.3 Účetní doklady	26
Typologie dokladů	26
1.1.3.1 Náležitosti dokladů	27
Náležitosti účetních dokladů	27
Náležitosti daňových dokladů	28

1.1.3.2 Opravy v účetních dokladech	29
1.1.3.3 Oběh účetních dokladů	29
Přezkoušení dokladů	30
Roztřídění dokladů	30
Očíslování dokladů	30
Předkontace a zaúčtování dokladů	30
Archivace dokladů	30
Vyřazení a skartace dokladů	30
1.2 Rozvaha a její prvky	31
Definice	31
1.2.1 Sestavení rozvahy	31
Struktura rozvahy	32
1.2.2 Změny rozvahových položek	36
Podvojnost	36
Souvztažnost	36
Účet	37
Typologie účtů	37
Účetní období	38
Chování aktivních účtů	38
Chování pasivních účtů	38
Otevírání rozvahových (aktivních, pasivních) účtů	38
Uzavírání rozvahových (aktivních, pasivních) účtů	39
Čtyři typy změn rozvahových položek	40
1.2.3 Účetní knihy	44
1.2.3.1 Hlavní kniha	44
Ilustrace účtu hlavní knihy (Materiál)	44
1.2.3.2 Deník	45
Ilustrace účetního deníku	45
1.2.3.3 Knihy analytických účtů	45
1.2.3.4 Knihy podrozvahových účtů	46
1.2.3.5 Opravy chyb v účetních knihách	47
1.2.4 Obratová předvaha	47
Ilustrace obratové předvahy	47
1.3 Základy účtování na účtech stavů a toků	48
Definice	48
Kategorie nákladů a výnosů	48
Chování nákladových účtů	50
Chování výnosových účtů	50
Uzavírání výsledkových (nákladových, výnosových) účtů	50
1.4 Přechod z daňové evidence na vedení účetnictví	55
Povinnost podnikatele přejít na účetnictví	55
Postup přechodu na účetnictví při překročení obratu 25 mil. Kč	55
Pravidla přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví	56
Podstata zdanění při přechodu z daňové evidence na účetnictví	56
1.4.1 Účetní souvislosti při přechodu z daňové evidence na účetnictví	56
1.4.2 Daňové souvislosti při přechodu z daňové evidence na účetnictví	58
Položky, které je třeba vyčlenit a upravit o ně základ daně v následujícím období	58
1.5 Finančně-matematické repertorium	61

1.5.1. Budoucí a současná hodnota jednorázového vkladu	65
1.5.2. Budoucí a současná hodnota anuity	67
Splátkový kalendář	69
Účtování dílčích oblastí	71
2.1 Úvod	71
2.1.1 Zákon o účetnictví	72
Obecná ustanovení	72
Rozsah vedení účetnictví	75
Účetní záznamy – obsah a forma	76
Průkaznost účetního záznamu	76
Správní delikty	76
2.1.2 Prováděcí vyhlášky k Zákonu o účetnictví	77
2.1.3 České účetní standardy	78
2.1.4 Oceňování	79
2.2 Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	80
Vazba účtové osnovy na výkaz Rozvaha	81
Dlouhodobý nehmotný majetek	83
Dlouhodobý hmotný majetek	84
2.2.1 Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	86
Schéma: Pořízení DNM a DHM	88
Emisní povolenky	93
2.2.2 Odpisování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	94
2.2.2.1 Účetní odpisy	94
Rovnoměrné odpisy	95
Metoda DDB	95
Metoda SYD	95
Zbytková hodnota	98
Výkonové odpisy	99
Komponentní odpisování	100
2.2.2.2 Daňové odpisy	101
Odpisování dlouhodobého nehmotného majetku	101
Odpisování dlouhodobého hmotného majetku	101
Tabulka: Doba odpisování (§ 30 odst. 1 ZDP)	101
Rovnoměrné odpisování	101
Tabulka: Roční odpisová sazba pro rovnoměrné odpisování (v %)	102
Zrychlené odpisování	102
Tabulka: Koefficient pro zrychlené odpisování	102
Účtování o odpisování DNM a DHM	104
2.2.3 Technické zhodnocení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	104
Definice	104
Účtování	106
Technické zhodnocení drobného majetku	109
Technické zhodnocení nehmotného majetku	109
Technické zhodnocení najatého majetku	109
2.2.4 Inventarizace dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	110
Manka a přebytky	110
Opravné položky	111
2.2.5 Vyřazování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	112

2.2.6 Leasing dlouhodobého majetku	114
2.2.6.1 Provozní leasing	114
Účtování nájemce	115
Účtování pronajímatele	115
2.2.6.2 Finanční leasing	115
Výhody a nevýhody finančního leasingu	115
Účtování nájemce	116
Účtování pronajímatele	116
Finanční leasing s pravidelnými splátkami	117
Finanční leasing s nepravidelnými splátkami	118
Finanční leasing s mimořádnou nebo první navýšenou splátkou	119
Finanční leasing s úhradou záloh	119
Účtování zálohy na nájemné	119
Účtování zálohy na kupní cenu	119
Řádné ukončení finančního leasingu: Bezúplatný převod	120
Předčasně ukončený leasing	120
Postoupení předmětu leasingu	120
2.2.6.3. Leasing jako zdroj financování	120
Výpočet rekapitalizované ceny	120
Výpočet leasingové ceny	121
Výpočet leasingového koeficientu	121
Metoda diskontovaných výdajů na leasing a úvěr	123
2.2.7 Pohled IFRS	125
2.2.7.1 Nehmotná aktiva	125
Oceňování k rozvahovému dni	125
Odpisování (amortizace)	126
Odúčtování	126
Výzkum a vývoj	126
2.2.7.2 Pozemky, budovy a zařízení	126
Oceňování při pořízení	127
Následné ocenění	131
Odpisování	134
Snížení hodnoty	135
Odúčtování	135
2.2.7.3 Investice do nemovitostí	135
Oceňování	136
Reklasifikace	136
Odúčtování	136
2.2.7.4 Finanční leasing	136
Účtování nájemce	137
Účtování pronajímatele	139
2.3 Finanční majetek	142
Vazba účtové osnovy na výkaz Rozvaha	142
2.3.1 Peníze	144
2.3.1.1 Pokladna	144
Příjem peněz do pokladny (Výběr v bance/Výběr z bankomatu)	144
Odvod hotovosti na běžný účet	145
Valutová pokladna a kurzové rozdíly	145

Inventarizační rozdíly	146
Omezení hotovostních plateb	146
2.3.1.2 Ceniny	146
Nákup cenin	147
Spotřeba cenin	147
2.3.1.3 Bankovní účty	148
Úroky z účtu	148
Poplatky za vedení účtu	149
Devizový účet a kurzové rozdíly	149
Přijetí bankovního úvěru	149
Splácení bankovního úvěru	149
Úroky z úvěru	149
Poplatky za vedení úvěru	150
2.3.2 Cenné papíry	151
Třídící kritéria	151
Typologie	152
2.3.2.1 Akcie	155
Účtování majetkových účastí	156
Cizoměnové akcie	158
Akcie k obchodování	158
Účtování akcií určených k obchodování	158
2.3.2.2 Dluhopisy	159
Účtování dluhopisů	160
Realizovatelné dluhopisy	164
Cizoměnové dluhopisy	164
2.3.2.3 Derivátové kontrakty	164
Typy derivátových kontraktů	164
2.3.2.3.1 Pevné termínované operace	165
Základní schéma účtování pevných termínovaných operací	165
Měnové forwardy	166
Výpočet forwardového kurzu	166
Metodika účtování forwardových operací (FX, FRA)	166
Výpočet podrozvahové pohledávky (FX)	167
Výpočet podrozvahového dluhu (FX)	167
Výpočet reálné hodnoty FX forwardu	167
Výpočet reálné hodnoty FX forwardu – Okamžik vypořádání	167
Úrokové swapy	170
Metodika účtování swapů	170
Výpočet reálné hodnoty úrokového swapu (Příjemce float, plátce fix)	170
Výpočet reálné hodnoty úrokového swapu (Příjemce fix, plátce float)	171
Výpočet forwardových úrokových sazeb	171
2.3.2.3.2 Opce	171
Metodika účtování opcí	172
Výpočet podrozvahové pohledávky (Měnová opce na nákup cizí měny)	173
Výpočet podrozvahového dluhu (Měnová opce na nákup cizí měny)	173
Výpočet reálné hodnoty opce	173
2.3.2.3.3 Úvod do problematiky zajišťovacího účetnictví	174
Klasifikace zajišťovacích vztahů	177
Ukončení zajišťovacího účetnictví	180

2.3.3	Pohled IFRS	180
2.3.4	Oceňování cenných papírů	186
2.3.4.1	Oceňování akcií	186
2.3.4.2	Oceňování dluhopisů	188
	Vnitřní hodnota dluhopisu	188
	Efektivní úroková sazba	189
2.3.4.3	Oceňování opcí	191
	Realizační cena	192
	Doba expirace	192
	Volatilita ceny podkladového instrumentu	192
	Dividendy	192
	Bezriziková úroková míra	192
	Black-Scholesův model	192
	Call opce	193
	Put opce	193
	Měnové opce: Garman-Kohlhagenův model	193
2.4	Zásoby	194
	Vazba účtové osnovy na výkaz Rozvaha	195
2.4.1	Nakupované zásoby	196
	Účtování A	197
	Účtování B	197
	Techniky ocenění úbytku zásob	198
	Vyskladnění zásob	200
	Zásoby na cestě	201
	Nevyfakturované dodávky	201
2.4.2	Zásoby vlastní výroby	203
2.4.2.1	Kalkulace vlastních nákladů	206
2.4.2.2	Bod zvratu	211
2.4.3	Specifické operace se zásobami	214
2.4.3.1	Zásoby určené ke zpracování	214
	Zásoby předané ke zpracování	215
	Zásoby přijaté ke zpracování	219
2.4.3.2	Náhradní díly	220
	Pořízení náhradních dílů	220
	Renovace náhradních dílů	221
	Použití náhradních dílů při opravě	222
	Vyřazení náhradních dílů	223
2.4.3.3	Obaly	224
	Základní souvztažnosti: prodej a zpětný odkup obalů (průběžný způsob)	225
	Základní souvztažnosti: prodej a zpětný odkup obalů (periodický způsob)	226
	Základní souvztažnosti: pronájem obalů (průběžný způsob)	226
	Základní souvztažnosti: pronájem obalů (periodický způsob)	226
	Základní souvztažnosti: nevratné obaly při prodeji (průběžný způsob; plátci DPH)	227
	Základní souvztažnosti: nevratné obaly při prodeji (periodický způsob; plátci DPH)	227
2.4.4	Převody mezi skupinami zásob	228
	Převody zásob mezi vlastními sklady	228
	Převody zásob vlastní výroby do vlastních prodejen	229

Převod zvířat vlastního chovu	229
2.4.5 Inventarizace zásob	230
Manka a přebytky	230
Opravné položky	230
2.4.6 Pohled IFRS	231
Techniky ocenění pořizovacích nákladů	235
Techniky oceňování úbytku zásob	235
Čistá realizovatelná hodnota	236
Uznání nákladů	236
2.5 Pohledávky a dluhy	238
Vazba účtové osnovy na výkaz Rozvaha	238
2.5.1 Pohledávky a závazky z obchodního styku	241
2.5.1.1 Dodavatelsko-odběratelské vztahy	241
Vzájemný zápočet pohledávek a dluhů	241
Pohledávky z titulu reklamací	242
Závazky z titulu reklamací	243
2.5.1.2 Řešení neuhrazených pohledávek	244
Opravná položka k pohledávkám	244
Odpis pohledávek	245
Postoupení pohledávek	246
Faktoring	247
2.5.1.3 Směnečné operace	248
Směnka k úhradě	249
Směnka k inkasu	250
Eskont směnky	251
2.5.2 Cizoměnové operace	252
Přepočet pohledávek	253
Přepočet dluhů	253
2.5.3 Pohledávky a závazky vůči zaměstnancům	255
Hrubá mzda	255
Výpočet čisté mzdy a částky k výplatě	256
Výpočet daně z příjmů	257
Účtování o mzdách	258
2.5.4 Pohledávky a závazky vůči státu	263
Systém zdanění v ČR	263
Daň z přidané hodnoty	264
Účtování o DPH	265
Účtování o daních z příjmů	268
Ekologické (energetické) daně	271
Dotace	272
Dotace na pořízení majetku	272
Dotace k úhradě nákladů	273
Vykazování daní a dotací v účetní závěrce	274
2.5.5 Rezervy a přechodné položky	274
2.5.5.1 Rezervy	274
Účtování rezerv	275
Rezerva na daň z příjmů	276
Rezerva na opravu hmotného majetku	277

2.5.5.2 Přechodné položky	283
Náklady příštích období	283
Výnosy příštích období	283
Výdaje příštích období	283
Příjmy příštích období	283
Dohadné položky	283
2.5.5.3 Pohled IFRS: Rezervy	285
Podmíněné závazky	288
2.6 Vlastní kapitál	289
Vazba účtové osnovy na výkaz Rozvaha	289
2.6.1 Základní kapitál	290
Zvýšení základního kapitálu	291
Snížení základního kapitálu	292
Kapitálové fondy versus fondy ze zisku	292
Individuální podnikatel	293
2.6.2 Výsledek hospodaření	293
2.6.2.1 Náklady a výnosy	296
2.6.2.2 Druhové a účelové členění provozních nákladů	299
Výnosy z prodeje zboží	303
Výnosy z poskytování služeb	303
Výnosy z úroků, licenčních poplatků a dividend	304
2.7 Účetní uzávěrka	305
Harmonogram uzávěrkových prací	305
2.7.1 Inventarizace	307
Fáze inventarizace	307
Druhy inventarizace	307
Harmonogram inventarizace	308
Inventarizační zápis	309
Přecenění cizoměnových pohledávek, dluhů a peněžních prostředků	309
Přecenění na reálnou hodnotu	310
2.7.2 Daňová povinnost	311
2.7.2.1 Splatná daň z příjmů	312
Výpočet daně z příjmů právnických osob	312
Účtování daně z příjmů právnických osob	313
2.7.2.2 Odložená daň z příjmů	314
Účtování o odložené dani	315
2.7.3 Pohled IFRS: splatná a odložená daň	318
2.8 Účetní doklady v praxi	319
2.8.1 Stručně o firmě	319
2.8.2 Vybrané účetní případy, které nastaly v prosinci 20X1	319
2.8.2.1 Strukturování jednotlivých případů	319
2.8.2.2 Náležitosti účetního dokladu	321
2.8.2.3 Jednotlivé účetní případy	321
2.8.3 Účetní rozvrh společnosti FRESH SNACK na rok 20X1	378
Účetní závěrka	385
Rozsah účetní závěrky	385
Typologie účetních závěrek	385
Náležitosti účetní závěrky	386

3.1 Účetní výkazy	386
3.1.1 Rozvaha	386
Rozvaha v plném rozsahu	387
3.1.2 Výkaz zisku a ztráty	390
Výkaz zisku a ztráty (druhovému členění) v plném rozsahu	391
Výkaz zisku a ztráty (účelové členění) v plném rozsahu	393
3.1.3 Příloha	394
3.1.4 Přehled o peněžních tocích	395
Přehled o peněžních tocích (formát dle ČÚS 023)	396
3.1.5 Přehled o změnách vlastního kapitálu	400
Přehled o změnách vlastního kapitálu (možná forma prezentace)	401
3.1.6. Pohled IFRS	401
3.1.6.1 Složky účetní závěrky	401
Výkaz o finanční situaci – Rozvaha	402
Výkaz o finanční výkonnosti – Výsledovka	403
Výkaz o úplném výsledku	405
Výkaz peněžních toků	406
Výkaz změn vlastního kapitálu	407
Komentář	408
Zveřejňování událostí, které nastaly po rozvahovém dni	408
3.1.6.2 Zisk na akcii	409
Základní ukazatel zisku na akcii	409
Zředěný ukazatel zisku na akcii	410
Zveřejňování	411
3.1.6.3 Mezitímní účetní výkazy	411
3.2 Souvislý příklad	413
A – OPERACE SOUVISEJÍCÍ S DLOUHODOBÝM MAJETKEM	413
B – OPERACE SOUVISEJÍCÍ S CENNÝMI PAPÍRY A DERIVÁTY	416
C – OPERACE SOUVISEJÍCÍ SE ZÁSOBAMI	418
D – OPERACE SOUVISEJÍCÍ SE ZÚČTOVACÍMI VZTAHY	419
E – OPERACE SOUVISEJÍCÍ S ROZDĚLENÍM VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ A ZVÝŠENÍM ZÁKLADNÍHO KAPITÁLU	421
F – OPERACE SOUVISEJÍCÍ S PENĚZI	422
G – OPERACE SOUVISEJÍCÍ S REZERVAMI A PŘECHODNÝMI POLOŽKAMI; VYČÍSLENÍ SPLATNÉ DANĚ Z PŘÍJMŮ ZA OBDOBÍ 20X4	422
H – UZAVŘENÍ VÝSLEDKOVÝCH, ROZVAHOVÝCH A PODROZVAHOVÝCH ÚČTŮ	423
PŘÍLOHA: Účetní závěrky za rok 20x4	431
A Obecné informace	431
A.1 Popis účetní jednotky	431
A.2 Údaje o účetní závěrce	431
B Předpoklady pro vypracování účetní závěrky	431
B.1 Obecné účetní zásady	432
B.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	432
B.1.2 Dlouhodobý hmotný majetek	432
B.1.3 Finanční leasing	433
B.1.4 Finanční majetek	433
B.1.5 Zásoby	433

B.1.6 Pohledávky	433
B.1.7 Finanční deriváty	434
B.1.8 Dluhy	434
B.1.9 Rezervy	434
B.1.10 Vlastní kapitál	434
B.1.11 Operace v cizí měně	434
B.1.12 Účtování nákladů a výnosů	434
B.1.13 Daně z příjmů	435
B.1.14 Přehled o peněžních tocích	435
B.2 Doplnující informace k Rozvaze a Výkazu zisku a ztráty	435
B.2.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	435
B.2.2 Dlouhodobý hmotný majetek	436
B.2.3 Finanční leasing	436
B.2.4 Finanční majetek	436
B.2.5 Zásoby	437
B.2.6 Pohledávky	437
B.2.7 Finanční deriváty	437
B.2.8 Dluhy a krátkodobé úvěry	438
B.2.9 Rezervy	438
B.2.10 Vlastní kapitál	438
B.2.11 Účtování nákladů	438
B.2.12 Účtování výnosů	439
B.2.13 Daně z příjmů	440
B.2.14 Události po rozvahovém dni	440
B.2.15 Osobní náklady	440
B.2.16 Informace o spřízněných osobách	440
3.3 Následné povinnosti spojené s účetní závěrkou	443
3.3.1 Informační povinnost vůči národnímu účetnictví	443
3.3.2 Audit účetní závěrky	443
Smysl auditu	444
Obecné cíle auditora	445
Testování položek	445
Zpráva auditora	447
Auditorská dokumentace	449
3.3.3 Výroční zpráva	449
Ilustrace obsahu a struktury výroční zprávy za období 20X1	450
Zveřejnění účetní závěrky a výroční zprávy	451
3.3.4 Datové schránky a další možnosti elektronické komunikace	452
3.4. Finanční analýza	454
3.4.1. Horizontální a vertikální analýza účetních výkazů	456
Vertikální analýza	456
3.4.2. Analýza poměrových ukazatelů a čistého pracovního kapitálu	457
3.4.2.1 Ukazatele rentability	457
Používané alternativy zisku	457
Vzorce	458
3.4.2.2 Ukazatele likvidity a čistý pracovní kapitál	459
Vzorce	459
3.4.2.3 Ukazatele aktivity	460
Vzorce	460

3.4.2.4 Ukazatele zadluženosti	462
Vzorce	462
3.4.2.5 Ukazatele kapitálového trhu	463
Vzorce	463
3.4.2.6 Zdrojová data v českých účetních výkazech	464
3.4.3. Analýza soustav ukazatelů	464
Pyramidový rozklad ROE (tzv. DuPont pyramida)	465
3.4.4. Souhrnné metody hodnocení výkonnosti účetní jednotky	466
Altmanův model	467
Index IN	467
Grünwaldovo skóre bonity	468
Kralickův Quicktest	468
Argentihovo model	469
3.4.5 Souhrnný příklad	470
Shrnutí	475
Summary	475
Recenze knihy	476
Celková struktura monografie	476
Odborná úroveň a obsahová náplň monografie	476
Formální úroveň monografie	476
Celkové zhodnocení a závěrečné doporučení	476
Literatura	477
Právní předpisy	478
<i>Zákon 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění</i>	478
Přílohy	479
Příloha 1 – Typový účtový rozvrh	480
Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	480
Účtová třída 1 – Zásoby	481
Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry	482
Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy	482
Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky	484
Účtová třída 5 – Náklady	484
Účtová třída 6 – Výnosy	486
Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty	487
Účtové třídy 8 a 9 – Vnitropodnikové účetnictví	487
ZOBRAZENÍ ÚČELOVÉHO ČLENĚNÍ	
NA PŘÍKLADU ÚČTOVÝCH TŘÍD 8 A 9	487
Účtová třída 8 – Náklady (ÚČELOVÉ ČLENĚNÍ)	487
Účtová třída 9 – výnosy (ÚČELOVÉ ČLENĚNÍ)	488
Příloha 2 – Seznam platných Českých účetních standardů a interpretací Národní účetní rady	489
Příloha 3 – Seznam platných standardů IFRS a interpretací IFRIC	490
Rejstřík	493